

ÅRSMELDING 2006 BERGEN OFFENTLIGE BIBLIOTEK

Bergen Off. Bibliotek, som er vertsbibliotek for Hordaland fylkesbiblioteks fjernlånstjeneste, er organisert med hovedbibliotek, 6 filialer og bokbuss med 86 faste stopp. I tillegg kjøper staten bibliotektenester til Bergen Fengsel.

Etter 11 år på rad med utlånsøkning frem til 2005, fortsatte nedgangen, som startet på slutten av 2004, i utlån og besøk. De virtuelle besøkene og bruken av bibliotekets nettjenester fortsatte å øke i 2006. Utlånet endte på **1.519.686** (dvs. - 7,5%) og det fysiske besøket på **1.355.803** (- 13,9 %), mens besøket på Nettbibliotekets sider endte på **4.482.144** (+ 8,8%). Bruken av selvbetjente lånefornyelser i "MappaMi" økte sterkt, og utgjorde i alt 91.852.

Antallet aktive lånere gjennom året gikk ned med 5,5%, dvs. mindre nedgang enn for utlånet. Antallet ulike maskiner som har besøkt nettbiblioteket, har steget med hele 46% til 378.903 i alt. Antall sider som ble besøkt økte med 364.117, dvs. + 8,8%.

Utlån og besøk pr. innbygger var i 2006 hhv. 6,3 og 5,6 mot landsgjennomsnitt år 2005 på hhv. 5,4 og 5,1.

Bergen Off. Bibliotek: Tall fra virksomheten 2006

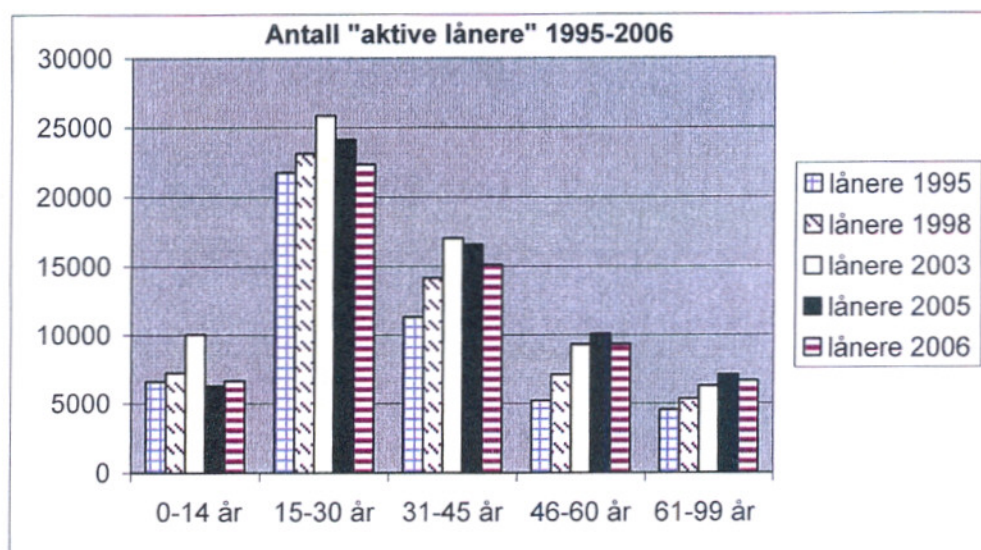
Avdeling	Utlån	derav medier for barn	Besøk	Referanse- spørsmål	Arrangement/brukerorienteringer	
					antall	besøkende
HOVEDBIBLIOTEKET						
Hovedutlånet	469 858		585 544	44250	28	600
derav fra: <i>Børneavdeling</i>		72727		10700	72	3906
<i>Lokalsamling</i>	33891			13075	0	0
<i>Galleri</i>	123 320			7825	4	115
Musikkavdelingen	200 446	2 592		21075	19	632
AV-sentralen	290	290				
FILIALER						
Fana	152 104	71 719	143 956	21 336	52	2 109
Landås	84 395	33 505	82 170	8 625	57	2 502
Loddefjord	126 158	50 427	162 205	20 832	71	2 834
Oasen	142 609	53 968	165 407	18 624	107	3 480
Ytre Arna	11 807	5 225	4 549	616	15	636
Åsane	167 910	66 625	181 632	15 792	85	4 262
Bokbuss	52 879	38 987	23 768	2 420	0	0
Bergen fengsel	19 378	269	6 572	9 000	0	0
MappaMi	91852	19892				
TOTAL 2006	1 519 686	416 226	1 355 803	194 170	510	21 076
TOTAL 2005	1 642 592	445 744	1 575 266	204 683	484	21 594

Besøket gikk mest ned i Ytre Arna (-21%), på hovedbiblioteket (-17%) og på bokbussen (-13,6%). De store filialenes besøk ble redusert med fra 12,2 til 9,9%, mens mellomstore Landås filial hadde minst nedgang, 8,9%.

Det er en viss sammenheng mellom nedgang i utlån og nedgang i besøk. I tillegg kommer den avlastningen hovedbiblioteket har fått ved at Universitetsbibliotekets avdelinger etter hvert er opprustet til førsteklasses studiebibliotek.

Jevnt over melder større folkebibliotek om varierende nedgang i besøk og utlån de siste ett til to år, varierende etter brukerprofil og medietilbud i det enkelte bibliotek. De som har hatt høyt musikkutlån, vil se at tilbudet på nettet dekker en økende del av etterspørselen. For billedmedier går utviklingen noe langsommere. Bibliotek med mange unge og yngre voksne

brukere merker godt at det brukes mye tid på nett. I Bergen viser aldersfordelte statistikker over årets aktive lånere at nedgangen (- 5,5%) mest gjelder for aldersgruppene 15 til 45 år, bortsett fra 0 –14 år, der det er en økning på 6% dette året.

Aktive lånere 1995 - 2005

Alder	lånere 1995	lånere 1998	lånere 2003	lånere 2005	lånere 2006
0-14 år	6613	7247	10037	6285	6662
15-30 år	21705	23087	25824	24106	22323
31-45 år	11318	14142	17023	16542	15088
46-60 år	5182	7109	9276	10060	9341
61-99 år	4511	5323	6293	7073	6652
Institusjonslånere:	63	1638	1215	3728	3998
TOTAL	49392	58546	69668	67794	64064

Antall aktive brukere er vesentlig høyere enn aktive lånere.

Musikkavdelingens CD-utlån gikk ned med 13,5% - og det er egentlig mindre enn ventet. Som i de senere årene utgjør nye medier, dvs. CD'er og video/DVD, 38,3% av totalt utlån. Ellers fordeler utlånsnedgangen seg nokså jevnt over mediegruppene, mens medier for barn viser noe mindre nedgang (- 6,6 %), enn gjennomsnittet for alle medier.

Trender

I løpet av 2006 er det gjennomført mange forskjellige undersøkelser som viser store endringer i folks mediebruk, ikke minst hvor raskt nettet er blitt en viktig leverandør av underholdning, rekreasjon, nyheter, musikk, kommunikasjon med omverdenen, mv. Brukernes raskt endrete adferd fremskyndet også brå omlegginger i internasjonal medieproduksjon og formidlingsformer.

I ettertid vil trolig de store endringene i folks mediebruk – muliggjort av tilgangen på bredbånd i hjemmene – markere 2004 -2006 som et tidsskille. For Bergen Off. Bibliotek ga bl.a. prosjekt "Låtlån" i 2004 – lån av musikk over nettet – et godt innblikk i hvor raskt og vellykket slik brukertilpasset tjenestelevering kunne bli når ny teknologi utnyttes. Bibliotekets hovedutfordring blir å ligge i forkant teknologisk, og utvikle nye og gamle tjenester som matcher brukernes teknologi- og mediekompetanse.

Nettbiblioteket registrerte at 378.903 maskiner hadde utført 4.482.144 besøk på sidene.

64% av besøket gjaldt søk i mediebasen og selvbetjeningen i MappaMi og RSS. De egenproduserte innholdssidene er svært populære, og på "Vestlandsforfattere" økte besøket med 47% til i alt 295.988. Griegsamlingens sider fikk 111.145 besøk (+ 55,6%) fra 15.926 ulike maskiner. Sidene "For barn", med mye god litteraturformidling, har på kort tid blitt mye brukt, og hadde 203.781 besøk.

I den nasjonale dugnaden "Biblioteksvar" har Bergen Off. Bibliotek bidradd med opp mot 1/3 av besvarelsene. Til SMS, chat og 1.500 e-postsvar på til dels krevende referanseoppgaver, går det med ca. et årsverk til å besvare forespørselene.

Litteraturformidling og brukeropplæring både for voksne og barn, på nett og i biblioteket, prioriteres høyt. 217 (mot 260 i 2005) godt besøkte barnetimer ble arrangert ved alle avdelinger. I 2005 ble det også satset mye på brukerorienteringer på flere av avdelingene, hele 231 ble avviklet. Totalt 510 arrangement og brukerorienteringer med i alt 21.076 tilhørere ble holdt.

Oasen filial har vært særlig aktiv, og topper listen med hele 107 tilstelninger mens Åsane og Loddefjord filialer og barneavdelingen ved hovedbiblioteket har hatt imponerende aktivitet med fra 71 til 85 gjennomførte arrangementer/brukerorienteringer.

"Galleri" i hovedbiblioteket arbeider spesielt med nyere skjønnlitteratur, ved siden av film, design, arkitektur, tegneserier mv. Avdelingens brukere, som er ungdom og unge voksne, har en noe annerledes alders- og kjønnsprofil enn gjennomsnittet for biblioteket, idet 55% er menn. Avdelingen følger godt med og formidler det som rører seg på litteraturfronten. Det gjelder også nyere lyrikk som har et uvanlig stort utlån.

Den flerspråklige bibliotekstjenesten er nå svært godt innarbeidet. Utlånet av fjerntliggende språk har økt med 7,5%, spesielt har tamil og farsi økt svært mye, mens kinesisk og vietnamesisk har gått ned. Det er mange omvisninger og brukerorienteringer for flerspråklige grupper, og det er god oppslutning om ulike aktiviteter som utstillinger, kvinnegrupper, leksehjelp mv. Den flerspråklige tjenesten har også et vel utviklet samarbeid med de andre store byene.

Lokaler og utstyr

Flertallet av alle besøkende bruker biblioteket mest til studier/arbeid. Ved hovedbiblioteket ble trådløst nettverk tilbudt i 2006, noe det har vært et klart behov for. Selv om besøket har gått ned, er behovet for mer arbeidsplass og utstyr for brukerne fortsatt svært åpenbart. De store filialene har alle for små lokaler, og det begrenser tilbudet altfor meget. Det er mye moderne bibliotekavdelinger kan og bør tilby brukerne, men som forutsetter at det finnes arealer som ikke er konstant i bruk til kjernevirksomheten. Ingen av avdelingene har særlig av slike muligheter nå. Ille stilt er Åsane filial, der den tradisjonelle aktiviteten også er meget høy. Landås filial har fortsatt ikke trappefri adkomst, noe som utestenger en del brukere.

Skolens AV-sentral, som ble overflyttet til Bergen Off. Bibliotek i år 2000, ble nedlagt høsten 2006, idet fysisk utlån av filmmateriale blir erstattet med nyere former for overføring.

ÅRSMÅL OG TILTAK

Overordnet mål er: Å være et ledende bibliotek nasjonalt og internasjonalt og inspirere til å søke kunnskaper og kunstopplevelser.

Bibliotekets handlingsplan, rullert i 1999, ligger til grunn for virksomheten sammen med

Bergen kommunes budsjettokument for 2006 der disse tiltakene var særlig omtalt:

Planlegge byggetrinn 2 ved hovedbiblioteket

Planleggingen er gjenopptatt for fullt internt i biblioteket fra sommeren 2006. For å komme videre har biblioteket disponert noen midler for tekniske vurderinger som er avgjørende for plassering av heis, trapp, rom for innleverings/sorteringsautomat.

Det er avholdt flere møter med andre kommunale parter i utbyggingen, bl.a. for tilpassing til planene for anlegg av bybanen og for istandsetting av plassen syd for biblioteket.

Dokumentasjonssenter for Vestnorsk musikk

Musikkavdelingen har både kompetanse og verktøy til å håndtere denne oppgaven, men mangler nok arbeidskraft. Dokumentasjonssenterets omfang vil avhenge av mengden materiale man eier eller disponerer, eller vil kunne få disponere/få tilgang til. Det arbeides likevel stadig med materialet, men av ressursmessige grunner i beskjedent omfang.

På slutten av 2006 ble det satt i gang et delprosjekt med å presentere bergensmusikere på MySpace på egne nettsider – samtidig går arbeidet med Grieg-materiale for fullt som forberedelse til Griegåret 2007.

Bemanning:

Arbeidskraft pr. 31.12 er ialt 88,6 årsverk inkludert vaktmestre/sjåførere (2 årsverk), og renhold (4,5 årsv.). 83 % av bemanningen arbeider i førstelinje med konstant brukerkontakt.

Administrasjonen, bibliotektekniske fellestjenester og IT bruker 14 årsverk.

Bemanningsfaktoren for Bergen Off. Bibliotek er godt under landsgjennomsnittet.

NØKKELTALL:

Antall besøkende:	1.355.803
Antall utlån:	1.519.686
Besøk på Nettbibliotekets sider:	4.482.144
Maskiner besøkt Nettbiblioteket:	378.903
Antall informasjonstjenester:	194.170
Nye lånekort registrert:	10 649
Antall lånekort i bruk i 2005	64.353
Antall arrangementer/brukerorienteringer:	510 - for 21.076 tilhørere
Antall bøker,periodika,CD'er,etc.	693.549
Antall årsverk (- renhold, vaktmestre og AV-sentral)	82,1 årsverk

Brutto utgifter i alt*: **56.682.152** (2005: 53.902.018)

Inntekter : **4.149.715** (2005: 3.642.817)

Netto utgifter i alt : **52.532.437** (2005: 50.259.201)

Brutto utgifter pr. utlån: **kr 34,66** (ekskl. internhusl.) (2005: kr 30,34)

Netto utgifter pr. utlån: **kr 31,93** (" ") (2005: kr 28,12)

*eksl. internhusleie kr **4.015.133** i 2006 og kr 4.073.080 i 2005.

Produktivitetsutvikling

Selv med nedgang i fysiske utlån og besøk, er fortsatt produktiviteten meget høy. Innsatsen med nettbaserte tjenester og innhold og selvbetjeningsmuligheter som har kommet til for fullt de siste fire årene, krever kompetanse og en betydelig arbeidsinnsats, men det måles ikke med disse tallene for fysiske utlån.

Netto kostnad pr. utlån:	Årsutlån:		Utlån pr. ansatt:
1995: 32,26	903.138	årsverk: 73,5	= 12.288
1998: 30,22	1.156.957	årsverk: 76,5	= 15.124
2001: 27,75	1.487.178	årsverk: 83*	= 17.918
2004: 27,54	1.715.147	årsverk: 82,0*	= 20.916
2005: 28,12	1.642.592	årsverk: 82,1*	= 20.072
2006: 31,93	1.519.686	årsverk: 82,1**	= 18.510

* Personale ved AV-sentral for skolen er ikke medregnet, heller ikke vaktmester (2) og renholdere 4,84 (fra 2004: 4,5)

** Renholdere og vaktmester er ikke medregnet